

Борис Тадић је у фебруару 2008. победио на председничким изборима, а у мају је његова странка, водећа у Коалицији за европску Србију, преузела власт на свим нивоима. Све је почело у изборној ноћи када се сливао шампањац у част ове победе. Рекао је тада да су кампању сви пратили фер, сем оних „дивних“ штампаних медија „блиских неонацизму“. У тренутку тријумфа Тадић је у улози председника, изгледа несмотрено одао план обрачуна са непослушним медијима. Добронамернима се учинило да је реч тек о победничкој еуфорији, која је у - како је изгледало мирном, углађеном и човеку пуном разумевања испровоцирала сујету уз нешто мало осветољубивости.

Већина се надала да ће победа проевропског блока, прокаженој земљи као што је наша (у већем делу западноевропске јавности), коначно успети да отвори врата ЕУ. Они који држе до себе а нарочито новинари желели су да помогну новој власти (стара бољка из времена када су се новинари сврставали на страну опозиције у борби против Милошевића) на путу који је чека и за који је било јасно да неће бити лак.

Али, неки су само желели, и данас желе да служе. Јер, да се којим случајем Слободан Милошевић у тренутку објављивања победе устремио на медије ови би викали до неба, усталасао би се преосетљиви Запад. Опозиција би данима сеирила што је добила потврду о намери која обећава цензуру, намери коју треба раскринкати - власт се још није ни устоличила а већ је успела је да се разоткрије.

Више је разлога што је Тадићево обећање да ће се обрачунати са по њему неподобним медијима било и остало пропраћено забрињавајућом тишином у јавности. Један од разлога је и тај што је Бориса Тадића у то време мало ко схватао озбиљно и што се чинило да ће га, чим се отрезни, намера напустити. Он је, забога, барјактар приче о демократији и ваљда има паметнија посла од тога да се обрачунава са медијима само зато што неки од њих нису довољно послушни.

Али, било је неозбиљно Бориса Тадића не схватити озбиљно.

„Реформа медија“ коју је председник у победничкој ноћи отворено промовисао показује онеспикојавајуће резултате. У најутицајнијим медијима све је мање простора за критичку

реч.

Прво је смењена Љиљана Смајловић, главна и одговорна уредница „Политике“. Било је јасно да режим то чини јер је овај лист о стварности говорио не водећи рачуна о званичној верзији, која би задовољила очекивања „независних“ медија. Тадићу - председнику није се допао интервју који је са њим за овај лист урадио тадашњи Смајловићкин заменик – Владимир Радомировић. Који се усудио да буде равноправан саговорник, демонстрирајући шта је прави конфронтирајући интервју. За снисходљиву гомилу био је то нечувен атак на Тадића као председника. Како се Радомировић усудио да не поштује Тадићеву улогу ако не већ њега самог? Одакле му право да цитира како се ничим изазван саветник за медије председника државе неспретно и бахато уплитао у разговор у жељи да заштити шефа.

После објављивања овог разговора на „Политику“ и главну уредницу устремили су се најутицајнији српски медији, наводно прозападне провенијенције. Исконструисана је прича да „Политика“ води приватни рат са Борисом Тадићем, да конце вуче његов архинепријатељ Војислав Коштуница, да се у „цивилизованом“ свету тако не разговара са носиоцем највише власти. У згражавању су предњачили РТВ Б92 и недељник „Време“.

Тадић се наљутио на „Политику“ јер га је отворено критиковала. Његова неспособност да поднесе критику и издржи неке сумње, као и бес тзв независних медија што се један угледни медиј усудио да се не улизује председнику (врећање и клеветање у таквим медијима сматра се новинарском храброшћу) створили су „атмосферу“ у којој је постала могућа смена главне уреднице најстаријег дневног листа на Балкану. Све под провидним плаштом бриге за тираж и наводном жељом да се омогуће први „демократски“ избори за главног и одговорног уредника те медијске куће. Тешко је било чути глас протеста када су нешто касније фингирани демократски избори. Ни новинарским удружењима, ни „демократској“ јавности, ни запосленима у „Политици“ није пало на памет да се побуне, што је за главног уредника постављен човек који је изгубио на наводно демократским изборима организованим у редакцији. Ово наименовање показало је да је демократска процедура за коју се наводно залагао Тадић као председник била само параван за склањање главне уреднице која му никако није била по вољи. Ово насилно пенетрирање у медије није тешко објаснити ако се зна да три највеће агенције за оглашавање у Србији држе Тадићеви пријатељи и партијски чланови који додатно контролишу медије, нудећи им односно ускраћујући огласе односно клијенте. Реч је о Срђану Шаперу, Драгану Ђиласу и Бранимиру Димитријевићу - од којих је последњи као члан Управног одбора заслужан за смену главне уреднице.

Док је нова власт успостављала контролу над „Политиком“ какве није било од 5. октобра 2000. године добар део јавности је поздравио фарсично смењивање главне уреднице. Истовремено већина новинара „Политике“ је разумела поруку која је пристигла из „кабинета“. Тадић - председник је могао да буде задовољан.

Врхушка се, охрабрена „демократизацијом“ „Политике“ с предумишљајем, одважила да сличан сценарио опроба и на страним новинарима.

Осим дневног листа „Данас“ (06.04.09), нико се није усудио да објави зашто је Аустријска РТВ остала без интервјуа са председником Тадићем пред његову посету Аустрији. Несуђени интервјуер Кристијан Версиц, иначе дописник ОРФ –а, објавио је следеће саопштење:

„Након скоро девет година од пада Слободана Милошевића Србија се радо хвали својим демократским достигнућима. Међутим, до прес службе председника ова демократизација очигледно још увек није допрла; тако не само да се траже детаљна питања пре интервјуа, него је чак интервју који је претходно био уговорен са дописником ОРФ-а отказан због питања које није звучало довољно понизно, непосредно пре уговореног термина.“

Аустријски новинар је желео да пита председника „да ли државна политика према Косову ипак не отежава амбиције Србије према ЕУ?“ Дописник ОРФ-а пише у свом саопштењу да „је дама из прес службе више пута изгубила контролу и преко телефона постала прилично гласна“. Непослушни колега коме није дозвољено да интервјуише председника констатује да, иако званичници Србије наглашавају да је Аустрија „једна од пријатељских земаља које се залажу за улазак Србије у ЕУ“, ово пријатељство има чудне медијске границе јер у Србији „разумевање пријатељства и пре свега новинарске слободе очигледно изгледа другачије“.

Неколико дана касније (9. априла) реаговала је Организација медија у југоисточној Европи (SEEMO). Они су протестовали што је заказани интервју (за 6. април) отказан у последњем тренутку уз образложење да је једно од питања које је новинар намеравао да постави „неодговарајуће и неприхватљиво“. „Сматрамо да новинари морају имати слободу да одлучују о томе која питања желе да поставе у интервјуу са политичарима. Посебно државни званичници треба да буду отворени за питања и не треба да своју одлуку о томе да ли ће пристати на интервју доносе на основу питања која траже да

добију унапред“, оценио је Оливер Вујовић генерални секретар SEEMO. Он је оштро критиковао одлуку Тадића председника и праксу његовог кабинета да од новинара унапред траже да доставе питања.

Вест о овом саопштењу је објавила агенција БЕТА али не објашњавајући шта је био повод. Ниједан медиј у Србији није пренео Бетину вест. Можда због чињенице да се овде „понижност награђује“ како је приметио аустријски новинар.

После ове смене дресура медија иде као по лоју. Приватизован је најутицајнији српски недељник НИН. Обезвређен је ценом бољег стана у центру града. Деловало је да су тендерски услови (упућени тврде да су писани у председничком кабинету) намењени изабраном купцу. „НИН“ је тако припао швајцарској издавачкој кући која је претходно купила дневни лист „Блиц“, препознатљив као „председнички таблоид“, како га је дефинисао Би-Би-Си током последњих председничких избора. У јулском миру и тишини брзопотезно је смењен Слободан Рељић, главни уредник НИН-а. Као и у „Политици“, збуњена редакција није пружила никакав отпор.

Власти су тврдиле да је овај незадрживи антидемократски цунами потребан да би отворили замандаљена врата ЕУ. Ово је правдано тврдњом да морамо да мислимо и желимо исто да бисмо остварили овај циљ. За сумњичаве и критичне једноставно више нема места.

Малобројни дисонантни тонови новинара и листова у којима раде умириће се ако владајућа већина усвоји предложене измене Закона о информисању. Упркос млаком новинарском опирању (изузев Удружења новинара Србије), све више парламентарних странака схвата да ће их предложене измене осудити на даљу маргинализацију. Свакодневно се шири списак посланика које се јавно заричу да за предложене законске измене неће гласати.

Водећа Демократска странка крије се иза непопуларне Г17 плус, на коју падају „клетве“ због предлога драконских промена закона. Али пажљивијим посматрачима је очито да иза свега стоји „неко“ ко све мање бира средства не би ли задржао власт. Како тренутно ствари стоје неће бити изненађења ако поменуте странке приликом гласања о изменама Закона остану усамљене и разголићене у намери да по свом укусу припитоме српске медије.

Једног дана биће тешко објаснити како је било могуће да јавни сервис односно телевизија Србије у најударнијем термину не посвети ни једну једину емисију предлозима измена Закона о информисању. Шта тек рећи кад се исто понео и Б92 самопрокламовани лидер слободног и независног медијског изражавања на овим просторима?